

1. Obiekt

14/1

zajazd tzw. „Dwór Thomkego”

2 Czas powstania

kon. XVIII w.

3. Miejscowość

BIELSKO-BIAŁA

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

4. Adres:

11 listopada 100

nr hipoteczny : dz. Nr 183/9, 183/10; gm. kat. Lipnik

5. Przynależność administracyjna

województwo śląskie

gmina Bielsko-Biała

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Lipnik (w 1925 r. włączony do Białej)

Od 1951 roku Bielsko-Biała
po połączeniu dwóch miast

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

województwo katowickie

powiat bielski

8. Właściciel i jego adres

Kredyt Bank BPI S.A.

Bielsko-Biała ul. 11 Listopada 100

9. Użytkownik i jego adres

j.w.

10. Rejestr zabytków

43160 25.02.1960
Nr A- 30/76 19.08.1976 r.

SYTUACJA/POSESJA:

Zespół dworu usytuowany u zbiegu ulic: 11 listopada i d. Odcinka ul. Żywieckiej. Z tyłu trzema skrzydłami (budynek główny, dwie oficyny) ujmując dziedziniec. Od wsch. Nasyp nowego przebiecia ul. Żywieckiej. Budynek główny usytuowany w pn. zach. narożniku posesji.

MATERIAŁ I KONSTRUKCJA:

Obiekt murowany, podpiwniczony, piwnice i fundamenty ceglane i kamienne (sklepienia kolebkowe). Na parterze sklepienia ceglane żaglaste i kolebkowe z lunetami. Na piętrze w hallu i korytarzu kolebkowe z lunetami żaglaste, w izbach piętra i w arkadach skrzydła pd. stropy płaskie drewniane. Dach wysoki, wielospadowy, konstrukcji drewnianej stolcowo-płatwiowy, kryty dachówką ceramiczną-karpiówką.

RZUT, BRYŁA:

Bryła rozczłonkowana, na rzucie litery „L”, do której przylegają od pd. Oficyny. Dwór piętrowy. Od strony dziedzińca w skrzydle pd. dawne krużganki arkadowe, obecnie zamknięte przeszklzeniami.

ELEWACJE: Wystrój architektoniczny pierwotny – zachowany. W elewacjach zewnętrznych gzymsy, na parterze artykulacja arkadowa, na piętrze częściowo pilastrowa i profilowane obramienia okienne. Od dziedzińca w skrzydle zach. krużganek filarowo-arkadowy, obecnie zamknięty przeszkleniem. W fasadzie portal bramy kamienny; stolarka nowa, wzorowana na klasycystycznej.

WNĘTRZE:

Sień przelotowa od wejścia głównego w fasadzie. Do sieni po stronie zach. przylega klatka schodowa 3-biegowa, tunelowa, nakryta sklepieniami żaglastymi na gurtach, schody betonowe, w sieni sklepienia żaglaste na gurtach, w innych lokalnościach parteru kolebkowe z lunetami o podciętych spływach. Na piętrze w sieni, analogiczna. W izbach stropy płaskie. W izbie narożnika pn.-zach. na piętrze zachowana polichromia stropowa. Poza tym całość wystroju wnętrza budynku nowoczesna.

INSTALACJE:

Wodno-kanalizacyjna, Elektryczna,

Dwór Thomkego, klasycystyczny mieścił zajazd i wielki dom spedycyjny kupca Andrzeja Thomke właściciela Lipnika z II ćwierci XIX wieku.

Od pd. zabudowania łączyły się z zajazdem Kontzera. W połowie lat 50-tych XIX wieku Thomke zbankrutował, a dobra lipnickie wykupił na licytacji arcyksiążę Albrecht Habsburg. Posesja wytyczona w związku z przebiegiem traktu cesarskiego.

Dwór Thomkego – trójskrzydłowy, ujmujący dziedziniec. Składa się z budynku głównego i dwóch oficyn – dawnych stajni. Dawna część przyległa od str.pd (d. Zajazd Kontzera) wyburzona ok. roku 1978 i zamieniona na parking.

14. Kubatura

4656 m/3

15. Powierzchnia użytkowa

320 m/2

16. Przeznaczenie pierwotne. 89 2

zajazd, dom spedycyjny †

17. Użytkowanie obecne

siedziba banku

18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja

- 1965 r remont krużganków
- 1999-2000 remont generalny, adaptacyjny całego zespołu (na funkcję banku)

19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)

Stan techniczny bardzo dobry.

Również bardzo dobrze zachowane walory zabytkowe: bryła, konstrukcja, elewacje. Wystrój i wyposażenie wewnątrz – średni (całkowicie nowy z nową aranżacją, jednakże podporządkowaną charakterowi budynku). Zachowana jedynie polichromia w izbie narożnej piętra od str. pn.-zach.

20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

- Studium Historyczno-Urbanistyczne Białej, PKZ Kraków 1994 r.
- Decyzja wpisu do rejestru zabytków
- Karta ewidencyjna „zielona” z 1959 roku (Archiwum SOZ B-B)
- Plan Białej z 1800 r.
- Mapa katastralna gminy Lipnik z 1840 roku
- Plan miasta białej z pocz XIX w. (Zbiory Muzeum Okręgowego w B-B)

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst : mgr inż. arch. Marek Cempla 10.09.2001r.

plany, rysunki mgr inż. arch. Marek Cempla 10.09.2001r.

zdjęcia fotogr. mgr inż. arch. Marek Cempla 10.09.2001r.

miejsce przechowywania negatywów SOZ Bielsko-Biała

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

22. Biblioteka

- Jerzy Szablowski: Katalog zabytków sztuki w Polsce tom I zeszyt 1. Powiat bialski. Warszawa 1951 r.
- J. Polak, M. Tomiczek: Bielsko-Biała w starej fotografii; Bielsko-Biała 1991 r.
- Ewa Chojecka: Architektura i urbanistyka Bielska-Białej do 1939 roku. Bielsko-Biała 1994 r.
- J. Polak Przewodnik po Bielsku-Białej; Bielsko-Biała 2000 r.

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

- Muzeum Okręgowe w Bielsku-Białej: zbiory starych fotografii i pocztówek (część reprodukowana w: bielsko-Biała w starej fotografii: j. Polak i M. Tomiczek)

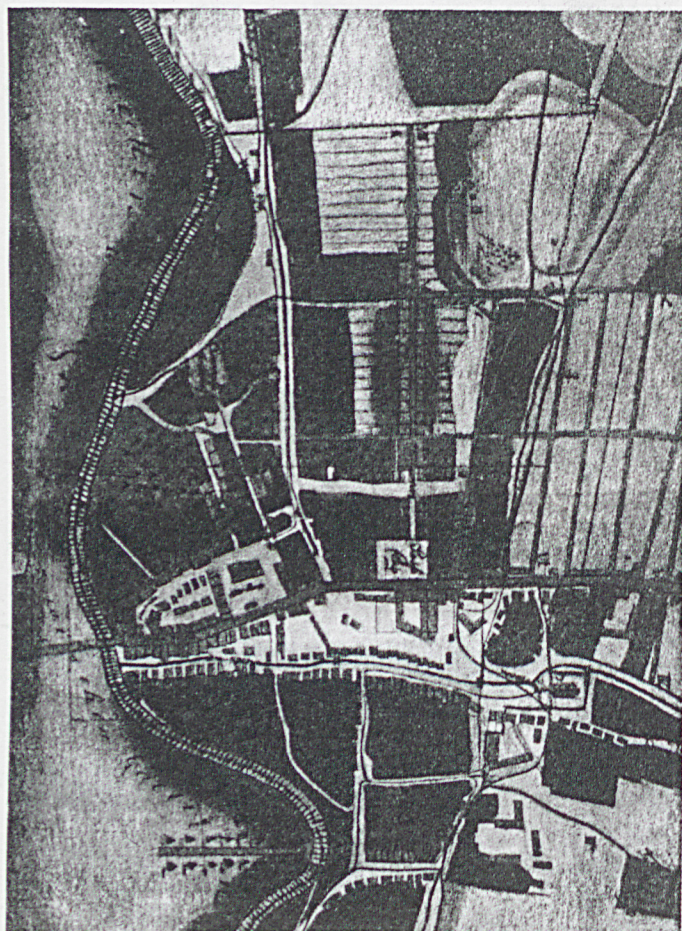
27. Załączniki

załączniki nr 1,2,3

Wkładkę założył: mgr inż. Arch. Marek Cempla 20.09.2001 r.

Miejsce przechowywanie negatywów : SOZ Bielsko-Biała

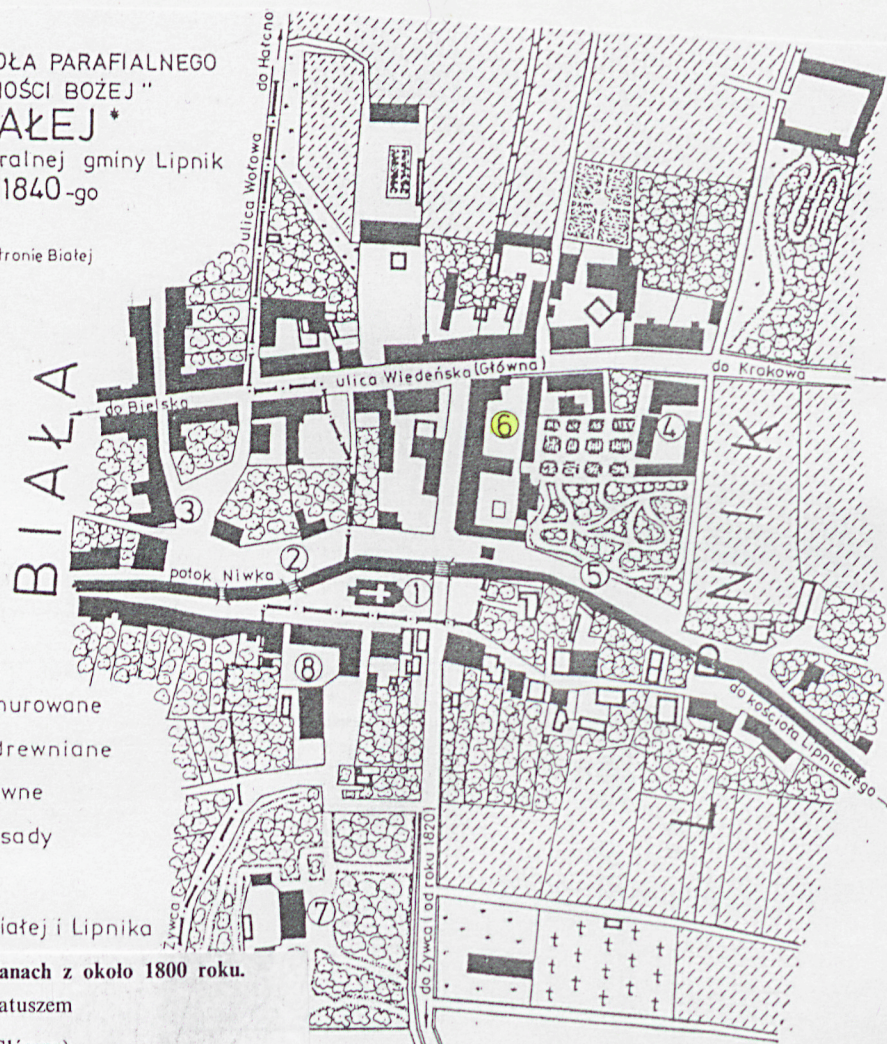
OKOLICE KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO
„OPATRZNOŚCI BOŻEJ”
w BIAŁEJ*
wg. mapy katastralnej gminy Lipnik
z roku 1840-go

*układ zabudowań po stronie Białej
domniemany

- budynki murowane
- budynki drewniane
- pola uprawne
- ogrody i sady
- łąki
- granica Białej i Lipnika

Miasto Biała na 2 planach z około 1800 roku.

1. Stary Rynek z Ratuszem
2. Nowy Rynek
3. Ul. Wiedeńska (Główna)
4. Kościół ewangelicki
5. Ul. Cyniarska
6. Ul. Łukowa
7. Ul. Komorowicka
8. Ul. Sukiennicza
9. Rogatka miejska i zajazd
10. Plac Opatrzności Bożej

LEGENDA:

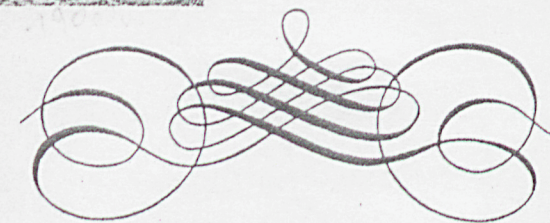
1. Kościół parafialny
2. Plac Opatrzności Bożej
3. Karczma (zajazd)
„Pod Opatrznością Bożą”
4. Fabryka likierów i przetwo-
rów owocowych Adolfa
Fränkela (zał. 1816 r.)
5. Ogrody starostów lipnickich
6. „Dwór Thomkego” — za-
jazd i dom spedycyjny Jerze-
go Thomkego — posiadacza
dóbr lipnickich w tym czasie.
7. Dwór Habsburgów wznie-
siony w I poł. XIX w. na
miejscu tzw. „dolnego fol-
warku lipnickiego” i zamku
starostów lipnickich
8. Browar dworski i plebania
(po lewej stronie).

Wkładkę założył: mgr inż. Arch. Marek Cempla 20.09.2001 r.

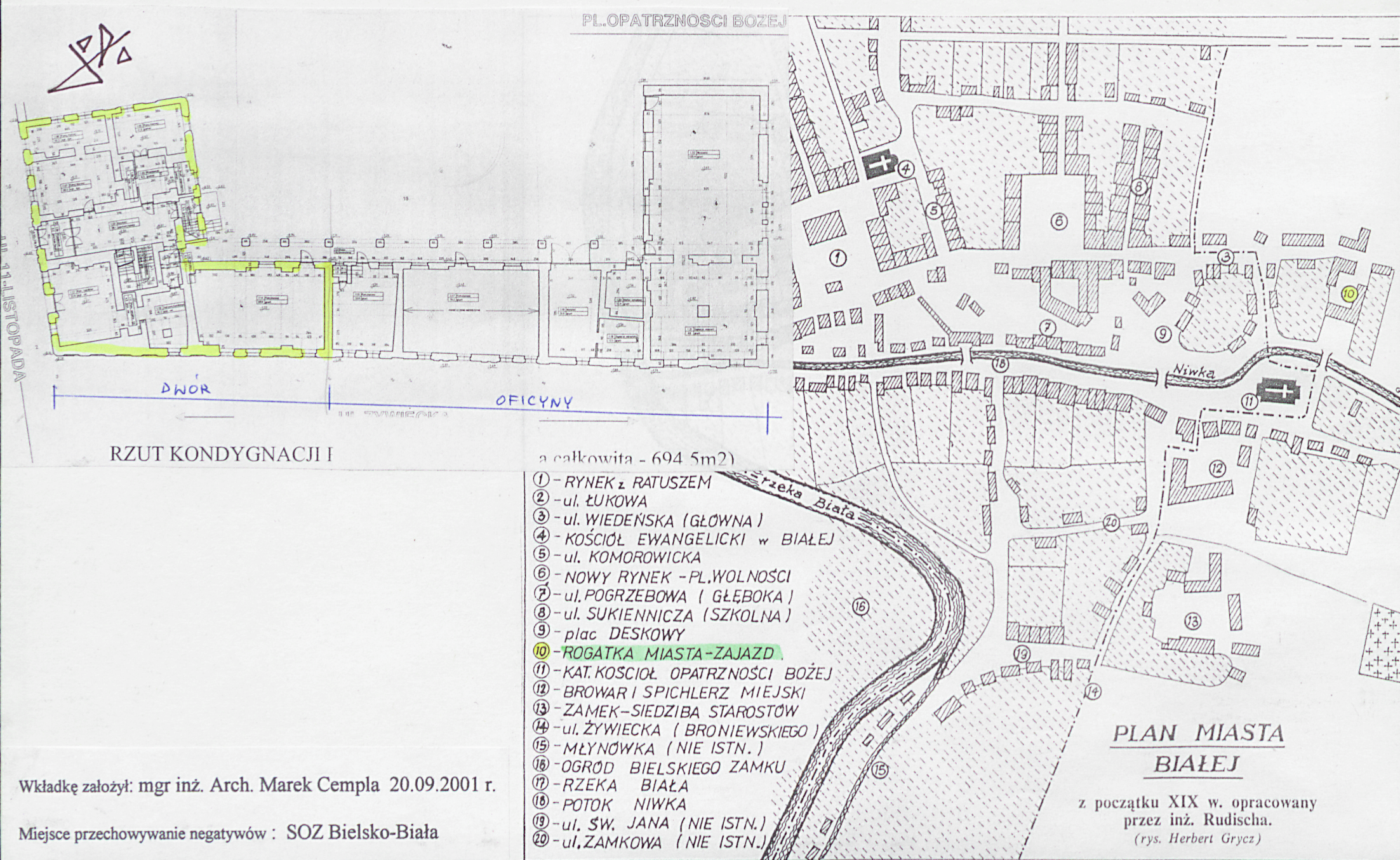
Miejsce przechowywanie negatywów : SOZ Bielsko-Biała

11. Katolicki kościół paraf. Opatrzności Bożej
12. Ul. Nad Potokiem Niwka
13. Browar dworski
14. Zamek
15. Cmentarz katolicki
16. Rzeka Biała
17. Młyn
18. Cmentarz ewangelicki
19. Cmentarz wojskowy i żydowski
20. Granica miasta

Dziedziniec tzw. Dworu Thomkego w Białej, u zbiegu ulic Głównej i Żywieckiej. Klasycystyczny budynek z końca XVIII w. mieścił zajazd i wielki dom spedycyjny kupca Andrzeja Thomke, właściciela Lipnika w II ćwierci XIX stulecia. Od południa zabudowania łączyły się z zajazdem Köntzera. Ostatecznie ta właśnie nazwa przyjęła się na określenie całości zespołu budynków między szosą cesarską do Krakowa, a potem Niwka. W połowie lat 50-tych Thomke zbankrutował, a dobra lipnickie wykupił na licytacji arcyks. Albrecht Habsburg. Przy zajezdzie znajdowała się w XVIII—XIX w. roгатka miejska, gdzie pobierano myto za dostarczane do miasta towary. Zdjęcia z 1900 r. (górne) i z 1933 r.

Wkładkę założył: mgr inż. Arch. Marek Cempla 20.09.2001 r.

Miejsce przechowywanie negatywów : SOZ Bielsko-Biała

1:2000

Wkładkę założył: mgr inż. Arch. Marek Cempla 20.09.2001 r.

Miejsce przechowywanie negatywów : SOZ Bielsko-Biała

